

02. Prawidłowe przygotowanie pójła

Wstęp

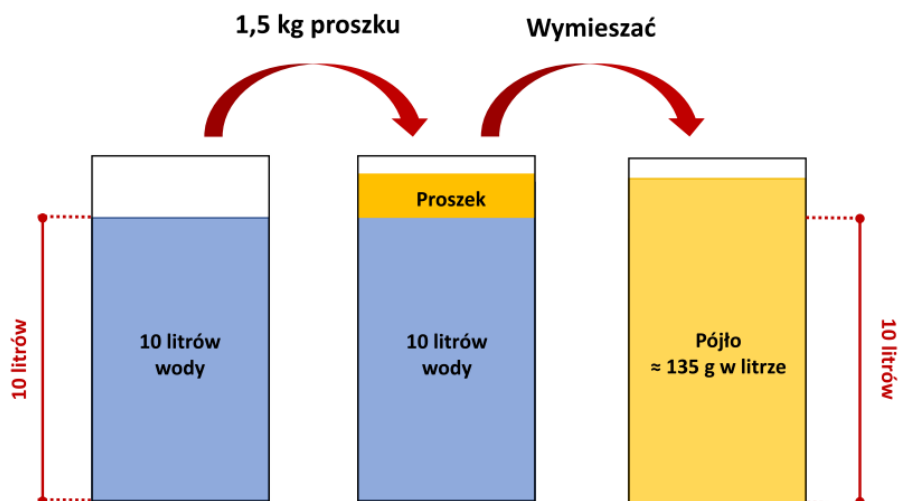
Przyjęty w gospodarstwie sposób przygotowania pójła z preparatu mlekozastępczego powinien pozwolić na uzyskanie pożądanej objętości pójła o ściśle określonej koncentracji proszku w 1 litrze. W praktyce stosowanych jest przynajmniej kilka sposobów jego przygotowania, ale tylko jeden należy uznać za najbardziej prawidłowy. W niniejszym artykule omówione zostaną najczęściej stosowane w praktyce sposoby przygotowania pójła z preparatu mlekozastępczego oraz ich zalety i wady.

Możliwe sposoby przygotowania pójła

Załóżmy, że naszym celem jest przygotowanie 10 litrów pójła, które ma zawierać w 1 litrze 150 g proszku preparatu mlekozastępczego, tj. docelowa koncentracja pójła ma wynosić 150 g w 1 litrze.

Wariant 1

Pierwszy wariant przygotowania pójła to taki, w którym do przygotowanych 10 litrów wody o pożądanej temperaturze wsypuje się 1,5 kg proszku. Po wymieszaniu proszku z wodą uzyskuje się jednakże więcej niż 10 litrów pójła, a uzyskane pójło ma koncentrację mniejszą od pożądanej (Rysunek 1).

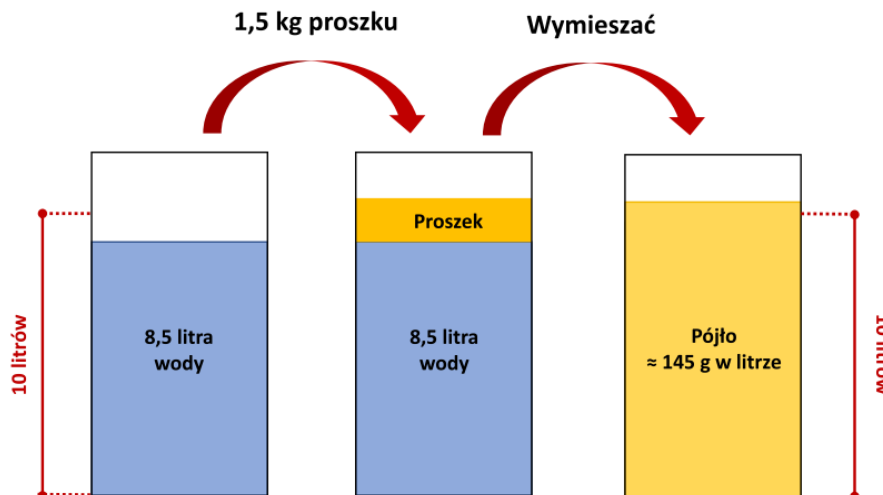
Rysunek 1. Wariant pierwszy przygotowania pójła

Nadmiar uzyskanego pójła albo jest wylewany, albo niektórym cielętom podaje się go więcej niż pierwotnie planowano, gdyż „szkoda go wylać”. W efekcie przynajmniej niektóre cielęta w niektóre dni mogą otrzymywać większą objętość preparatu mlekozastępczego od wstępnie założonej dawki. Taka zmienność dobowej dawki pójła może prowadzić do większej ilości biegunek, mniejszego pobrania paszy starterowej, a tym samym do mniejszych od oczekiwanych przyrostów masy ciała zwierząt, pomimo tego, że otrzymują one potencjalnie więcej preparatu mlekozastępczego (Hill i wsp., 2008). Z kolei ze względu na mniejszą od pożądanej koncentrację pójła, pozostałe cielęta nie będą otrzymywać pożądanej dawki proszku preparatu mlekozastępczego. Załóżmy, że cielęta mają otrzymywać dziennie 6 litrów pójła o koncentracji 150 g proszku w 1 litrze. Oznacza to, że dziennie powinny pobierać 900 g proszku preparatu ($6 \times 150 = 900$). Jeżeli do 10 litrów wody dodamy 1,5 kg proszku preparatu, to koncentracja pójła będzie

wynosić około 135 g w 1 litrze, a nie zakładane 150 g. W efekcie z 6 litrami pójła cielęta będą otrzymywać dziennie 810 g proszku preparatu ($135 \times 150 = 810$), a nie 900 g, czyli o 10% mniej (!)

Wariant 2

Drugi wariant przygotowania pójła to taki, w którym do 8,5 litra wody o pożądanej temperaturze wsypuje się 1,5 kg proszku preparatu mlekozastępczego. Postępowanie takie potencjalnie powinno pozwolić na uzyskanie dokładnie 10 litrów pójła. W praktyce objętość ta jest jednakże nieco większa lub nieco mniejsza, w zależności od wyporności proszku preparatu (**Rysunek 2**). Ta ostanía zależy od składu preparatu, tj. użytych do jego wytworzenia surowców.

Rysunek 2. Wariant drugi przygotowania pójła

Taki sposób przygotowania pójła również nie pozwala na precyzyjne uzyskanie pożądanej objętości oraz koncentracji proszku w 1 litrze. Tym samym prowadzi do mniejszych lub większych niedokładności żywienia cieląt i problemów czysto technicznych, takich jak zbyt mała objętość pójła aby nakarmić każde cielę ściśle zamierzoną jego objętością, lub niepotrzebnie zbyt duża jego objętość.

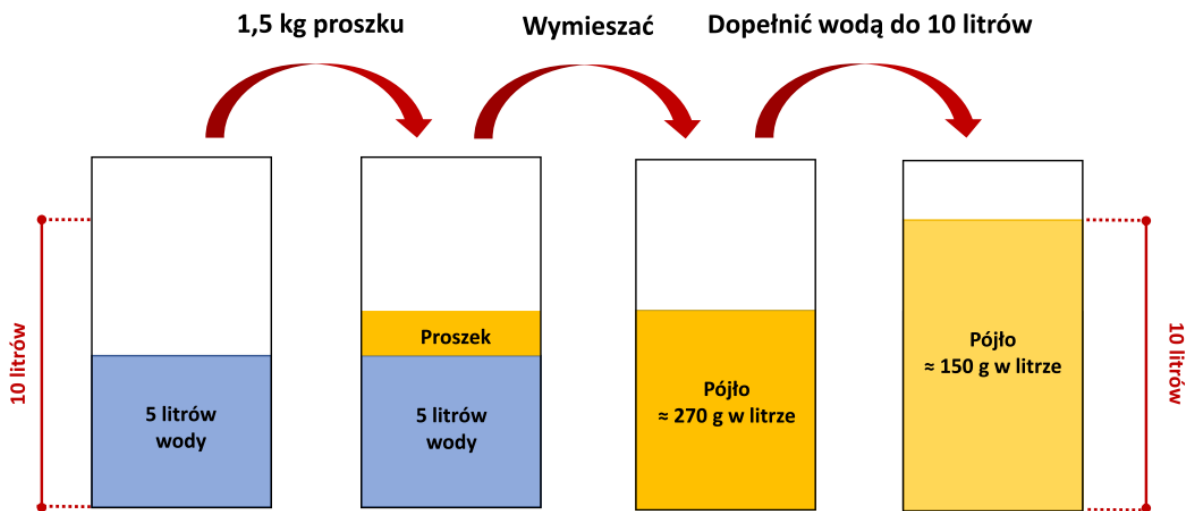
Wariant 3

Wariant trzeci przygotowania pójła to z kolei taki, w którym do 5-7,5 litra przygotowanej wody o pożądane temperaturze (50-75% docelowej objętości) wsypuje się 1,5 kg proszku. Po wymieszeniu proszku z wodą dopełnia się uzyskaną objętość do 10 litrów ciepłą wodą. W efekcie uzyskuje się dokładnie wymaganą objętość pójła, zawierającą pożądaną koncentrację proszku w 1 litrze (**Rysunek 3**). Taka metoda przygotowania pójła z preparatu mlekozastępczego jest więc najbardziej precyzyjną metodą jego przygotowania i najbardziej poprawną.

Temperatura pójła

Bardzo ważnym aspektem przygotowania pójła z preparatu mlekozastępczego jest temperatura wody użytej do jego przygotowania. Najczęściej zalecana waha się od 45 do nawet 55°C, w zależności od producenta preparatu mlekozastępczego. W tym zakresie hodowca powinien ściśle przestrzegać rekomendacji producenta i temperatury podanej w ulotce produktu. Temperatura wody do rozpuszczania preparatu mlekozastępczego zalecana przez producenta bierze pod uwagę charakterystykę jego składu, jak np. źródła i ilości tłuszczu w proszku preparatu, znajdujących się w jego składzie dodatków paszowych

itp. Stosowanie do rozpuszczania proszku wody o zalecanej przez producenta temperaturze pozwala na najlepsze rozpuszczenie preparatu i najbardziej efektywne wykorzystanie znajdujących się w nim składników przez cielęta.

Rysunek 3. Wariant trzeci przygotowania pójła

Czas mieszania pójła

Jeszcze do niedawna dostępne na rynku preparaty mlekozastępcze wymagały dłuższego mieszania z wodą (nawet 10-15 min) w celu uzyskania ich pełnego rozpuszczenia. Obecnie stosowane w preparatach mlekozastępczych surowce pozwalają na ich szybkie, a nawet bardzo szybkie rozpuszczenie w wodzie, w zaledwie kilkadziesiąt sekund do kilku minut. Co więcej, zbyt długie i zbyt intensywne mieszanie może prowadzić do zniszczenia struktury preparatu, co może być widoczne np. w postaci wtrącenia się na powierzchni pójła kropeł tłuszczu. Czas i ewentualnie intensywność mieszania proszku preparatu z wodą (szczególnie ważne w przypadku stosowania mechanicznych mieszalników) powinno uwzględniać rekomendacje producenta preparatu. Jeśli takie nie znajdują się w instrukcji przygotowania pójła na opakowaniu produktu, warto poprosić producenta preparatu o ich uściślenie.

Niezbędne przybory

Do prawidłowego przygotowania pójła z preparatu mlekozastępczego niezbędne jest dokładne odważenie proszku, odmierzenie potrzebnej objętości wody, a także przygotowanie wody o odpowiedniej temperaturze. W efekcie poprawne przygotowanie pójła nie jest możliwe bez posiadania takich przyborów jak: waga do ważenia proszku preparatu, miarka do odmierzania objętości wody i termometr do kontroli jej temperatury. Przygotowanie pójła bardzo ułatwia również posiadanie specjalistycznego mieszalnika mechanicznego, lub w przypadku przygotowywania jednorazowo mniejszych objętości pójła trzepaczki lub ręcznego blendera. Jeśli gospodarstwo chce prawidłowo żywić cielęta preparatem mlekozastępczym, siłą rzeczy musi zakupić wspomniane przybory.

Literatura

Hill, T. M., H. G. Bateman, II, J. M. Aldrich, R. L. Schlotterbeck. 2008. Effect of consistency of nutrient intake from milk and milk replacer on dairy calf performance. *Professional Animal Scientist* 24:85-92. [https://doi.org/10.15232/S1080-7446\(15\)30679-3](https://doi.org/10.15232/S1080-7446(15)30679-3)

Paweł Górka
Opublikowane luty 2021
Odchów.pl (<https://odchow.pl/>)